

**A BONI BEZERÉDJ AMÁLIA ÁLTALÁNOS ISKOLAI TAGINTÉZMÉNYE
HELYI TANTERVE ÉNEK-ZENÉBŐL**

NAT MŰVELTSÉGTERÜLET:

Művészetek
Ember és társadalom

KERETTANTERV :

EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI
rendelet 1. sz. melléklet 1.2.6.1(A) változatához

Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó helyi tantervi
ajánlatának adaptációja

ÉVFOLYAM:	A TANTÁRGY NEVE:	INTEGRÁCIÓ:	ÉRTÉKELÉSE:	A TANTÁRGY		SZEREPE A KOMPETENCIA ALAPÚ NEVELÉSBEN-OKTATÁSBAN:
				ÉVES ÓRASZÁMA:	HETI ÓRA SZÁMA:	
1.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén szövegesen	54	1,5	-
2.	Ének-zene	-	Félévkor szövegesen és év végén osztályzattal	54	1,5	-
3.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	54	1,5	-
4.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	54	1,5	-

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELE:

A 17/2013. (III. 1.) EMMI 10. § (7) alapján a készség tárgyakból német népismeretre átcsoportosítottunk 1 órát az alábbiak szerint: fél órával csökkentettük az ének-zene és a rajz tantárgyak heti óraszámát.

A továbbhaladás feltétele az egyes évfolyamoknál meghatározva.

ÉNEK-ZENE

Helyi tantervi ajánlás az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet 1.2.6.1(A) változatához Ének-zene az általános iskolák 1-4. évfolyama számára

Kiadói bevezető

Az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) rendelete az ének-zene tárgyhoz kétféle kerettantervet közöl A és B változatban az általános iskola 1.-4., évfolyamára. Kiadónk az A-típusú kerettantervhez készített helyitanterv-ajánlást..

Kerettantervi megfelelés

Jelen helyi tanterv-ajánlás az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet:

1. sz. melléklet 1.2.6.1.1 Ének-zene 1-4.. alapján készült.

A tantervi ajánlás a kerettanterv által biztosított 10 %-os szabad órakeret kitöltésére is javaslatot ad az óraszámok elosztásával, melyet elsősorban a generatív készségek, a felismerő kottaolvasás, a zenehallgatás és a befogadói kompetenciák fejlesztési területekre osztott szét.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A művészeti nevelés nem minden esetben feltételezi a tankönyvek használatát, mert a képességfejlesztésen alapuló művészeti neveléshez nem feltétlenül szükséges a hagyományos tankönyvi forma. Tankönyvválasztás esetén a tankönyv segíti az egységes alapokra épülő differenciálást, , mert lehetővé teszi, hogy a tanulók adottságaikkal, saját fejlődési ütemükkel összhangban tanulhassanak. A tankönyv elsősorban keret, sokkal inkább egy kiindulópont, a benne szereplő ismeretanyag más csoportosításban is feldolgozható, más irányokba továbbfejleszhető, kiegészíthető, pedagógiai céljai más feladatokon keresztül is megvalósíthatók.

A tankönyvek kiváltképp az alsóbb évfolyamokon inspiráló képeket, feladatokat, játékokat tartalmaznak. A feldolgozást segítő képek, feladatok, játékok akkor segítik leginkább a fejlesztést, ha az életkori sajátosságoknak megfelelnek. A képeket kiegészítő szöveges részek fontos jellemzője, a jól tagolt, érthető megfogalmazás. A tankönyvben szereplő esetleges ismeret jellegű tudáselemek (pl. művek címe, alkotók, évszámok) nem uralják a tananyagot. A tankönyv sok lehetőséget biztosít a tanulói tevékenységre, és ösztönöz az önálló tanulói ismeretszerzésre, így szolgálva a helyi tantervben foglalt sajátos feladatok teljesítését.

A személyiségfejlesztés és a legkülönbözőbb képességek fejlesztése más-más ismeretanyagon, tevékenységen keresztül egy komplex művészeti program keretében valósítható meg leginkább. Ez szemléletváltozást feltételez, amelyhez a tankönyv segítséget nyújthat, hangsúlyozni kell azonban, hogy a hatékony tanári tevékenységet semmilyen tankönyv nem helyettesítheti, mert az iskolában – kiváltképp a művészetek tanításával – nem egyszerűen ismeretek átadása folyik.

A tantervhez ajánlott tankönyvek és segédleteik:

Lantos Rezsóné-Lukin Lászlóné: Ének-zene 1. osztály tk.
Lantos Rezsóné-Lukin Lászlóné: Ének-zene 2. osztály tk.
Lantos Rezsóné-Lukin Lászlóné: Ének-zene 3. osztály tk.
Tegzes György: Ének-zene 4. osztály tk.

Kaibinger Pál: Kottaíró munkafüzet 1. osztály
Kaibinger Pál Kottaíró munkafüzet 2. osztály
A munkafüzet-sorozat 3. és 4. osztályos elemei 2013-ban készülnek el.

Dalok CD 1-2. osztály (a tankönyvben szereplő dalok énekelve- folyamatosan bővülnek felmenő rendszerben)

Tengertánc 1 Zenehallgatás az első-második osztály számára
Tengertánc 2 Zenehallgatás a harmadik-negyedik osztály számára.

Tanmenetjavaslat 1. osztály letölthető a honlapról
Tanmenetjavaslat 2. osztály letölthető a honlapról
Tanmenetjavaslat 3. osztály letölthető a honlapról
Tanmenetjavaslat 4. osztály letölthető a honlapról

Ének-zenei hanganyag:

Szabó Helga: Süss fel nap! Fehér liliomszál
Szabó Helga: Süss fel nap! Arany alma
Szabó Helga: Süss fel nap! Zöld ágacska kis levelecske
Szabó Helga: Süss fel nap! Rózsaszálam kis violám

Célok , feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban. Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzeneink és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A tantárgy fejlesztési területei:

Zenei reprodukció

Éneklés

Felismerő kottaolvasás

Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

Zenehallgatás

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

1-4. évfolyam

Az iskolába belépő gyerekek zenei adottságai, ismeretei, élményei jelentősen különbözhetnek, ezért elengedhetetlen a tanulók folyamatos motiválása, amely a sok sikerélménnyel járó játékos módszerekkel érhető el. A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, vagyis a teljes személyiség sokoldalú fejlesztése. Ennek megalapozása az alsó tagozatban kezdődik, ahol a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek-nevelési célok közül öt kiemelten fontos:

1. az erkölcsi nevelés
2. nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
3. állampolgárságra és demokráciára nevelés
4. az önismeret és társas kultúra fejlesztése
5. testi, lelki egészségre nevelés .

Legfontosabb kulcskompetenciák:

- esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia.

Fejlesztési célok:

Reprodukció (éneklés, generatív készségek, felismerő kottaolvasás)

- Az éneklésre épülő tanítás első lépése az éneklés örömeinek és az éneklés helyes szokásainak kialakítása, amelynek elemei az értelmes frazeálás, kifejező artikuláció és a megfelelő hangterjedelem. Az éneklést sok mozgás, néptánc és szabad mozgások

improvizáció kíséri. A helyes testtartás, az egyszerű mozgáselemek és lépések elsajátítására a népi gyermekjátékok és a néptánc kiváló lehetőséget nyújtanak.

- Dalkincsbővítés. A népdalokat és gyermekdalokat a tanulók elsősorban hallás után tanulják, és csokorba szedve is énekeljék. Az összeállítás mind a zenei, mind a tartalmi szempontokat figyelembe veszi.
- Zenei ismeretszerzés. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a dallami, ritmikai, hallási és többszólamú készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.
- A zenei tevékenységek élményszerűek, játékosak, mozgásosak legyenek, jellemezze azokat a tapasztalás- és tevékenységközpontúság.

Zenehallgatás (Zenei befogadás, zenehallgatás)

Ebben az életkorban alapozható meg az adekvát zenehallgatói magatartás, a gyerekek tapasztalatokat szereznek a tudatos zenehallgatói tevékenységről. A zenehallgatás során a tanulók spontán és tudatos élményeket gyűjtenek a hangzó világról, a hangszínekről, hangszerekről, hangszercsoportokról, előadó-együttesekről, tempóról, dinamikáról és zenei formákról, valamint megismerkednek hosszabb lélegzetű zeneművekkel is. A kiválasztott anyag egy része kapcsolódik az órai énekes anyaghoz.

A tanulók értékelése

Az értékelési céloktól és típusoktól függ, hogy milyen alapelvek alapján értékelünk. A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló (formatív) értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés feltételei. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellensúlyozására igen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 36 óra 23 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak kialakítása: helyes testtartás, helyes légzés, életkornak megfelelő hangerő, helyes hangképzés (diszfóniás gyermekek szűrése), érthető szövegejtés,	

	kifejező artikuláció, helyes frazeálás. Dalkezdés megadott hangról c'–c''' hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.			
További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD- lejátszó			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, , sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások (biton, triton, tetraton, pentachord, pentaton hangkészlettel). Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, , tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, -Weöress Sándor). Népszokások ünnepek dalai: Mikulás, Lucázás, karácsony, március 15., anyák napja Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással,	Éneklés. Beszélgetés. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Éneklés mérőütéssel. Játék (kiszámoló, adogató). Játék (asszociációs, mozgásos). Táncos alaplépések gyakorlása. Önálló és közös éneklés egyszerű kísérettel. Játék (szerepjáték, ügyességi játék).	Éneklés, Gyűjtőmunka Játék. Mozgás Tánc	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Matematika:</i> számfogalom erősítése. <i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése. <i>Környezetismeret:</i> természeti képek, évszakok, állatok. <i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.	Tan- könyv Dalok CD

tapsolással, ritmushangszerekkel). Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záró hang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, stafétaéneklés, kérdés-felelet.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Kisgyermekkorai zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár Tárgyi: megfelelő mozgástér	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>Ritmikai készség fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). – Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, – Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Ritmososztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. – Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). – 2/4, ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. – Ismétlődés a zenében, ritmososztinató. Gyorslassú érzékeltetése. <p>Hallásfejlesztés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatásával, kézzel. – Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, 	<p>Egyéni és csoportos éneklés. Éneklés mérőütéssel.</p> <p>Nagymozgások és tánclépések egyéni, páros és csoportos módon. Feladatmegoldás. Gyakorlás.</p> <p>Éneklés. Beszélgetés. Csoportmunka, páros és egyéni munka. Irányított rögtönzés.</p> <p>Feladatmegoldások.</p>	<p>Éneklés Mozgások Tánc</p> <p>Összehasonlítás- viszonyítás</p> <p>Figyelemkoncentráció Ritmushangszerek használata, készítése</p> <p>Rögtönzés</p> <p>Ritmusírás Ritmushangoztatás</p> <p>Motorikus tevékenységek</p> <p>Mozgások</p> <p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis, szintézis</p> <p>Rögtönzés</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Íráskészség fejlesztése.</p> <p><i>Testnevelés:</i> mozgáskoordináció</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédtempó, hangsúly, hanglejtés. Nyelvi eszközök.</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. Saját készítésű ritmushangszerek. Ritmushangszerek. „Átértelmezett” tárgyak ritmushangoztatásra. CD-k.</p>

<p>hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: – dallamfordulatok: – sm, s lsm, – dallam fordulatai: és lefutó pentakord megfigyelése (sfmrd). – Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. – Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás. 				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyed szünet, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, ritmus osztinató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Órakeré 8 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.			
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár Tárgyi: vonalas tábla			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Taneshközök
Zeneelméleti alapismeretek			Magyar nyelv és	Tankönyv.

<p>megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mérő és ritmus megkülönböztetése. – A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. – Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: tá (negyed érték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), Ritmikai elemek jele. – Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). – A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése – ütemmutatók, ütemfajták: 2/4, – Dallami elemek: – Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá- – Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: – s-m-l- . – A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz,. – Az új szolmizációs hang/ok helye a vonalrendszerben, hangjegy. Hangszár irányának megfigyeltetése. – Hangközlépés, hangközugrás megfigyeltetése. 	<p>Egyéni és csoportos munka. Gyűjtőmunka.</p> <p>Feladatmegoldások. Egyéni és csoportos munka. Irányított megfigyelés.</p>	<p>Gyűjtőmunka Megfigyelés</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Memorizálás</p> <p>Írás</p>	<p><i>irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.</p> <p><i>Matematika:</i> elemek értékei, viszonyai.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.</p>	<p>Munkafüzet. Kottafüzet</p>
---	---	---	--	-----------------------------------

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, négyes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hangközugrás.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret 9 óra 7 óra	
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.			
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: – táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos),	Beszélgetés. Egyéni és csoportos munka. Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Játék (kreatív játék, mozgással). Véleményalkotás.	Figyelem-koncentráció Gyűjtőmunka Befogadás Játék Mozgás Tánc Összehasonlítás Improvizáció Elemzés Dramatizálás Vizuális	<i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia. <i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás. <i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével	Tan- könyv. Zene- kalauz CD, CD-k, videók, DVD-k.

<p>fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója;</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérvék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p> <p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p>		<p>technikák használata</p>	<p>kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>	
--	--	-----------------------------	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltozás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár	
	Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűsége.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Tananyagkönyvek
Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).	Csoportos és egyéni gyűjtőmunka. Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Véleményalkotás.	Befogadás Megfigyelés Analízis Azonosítás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. <i>Dráma és tánc:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.	Tananyagkönyv. Zenei kézikönyv. CD. DVD. CD.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.			

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén	<p>Megfelelő számú dal önálló és csoportos éneklése. Énekelt dalok ritmuskísérete mozgással. Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás. Különböző hangkészletű dalok éneklése, írás szó mi hangkészletűek szolmizálása.</p> <p>Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.</p> <p>Zenei hangulatok jellemzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján. – A tanulók 30 gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-c’””””” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és
---	---

	<p>feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 metrumot helyesen hangsúlyozzák.(Képesek ezt egyszerű tánclépésekkel érzékeltetni.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjeltől, betűkottától és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.
--	---

Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Dalok, mondókák

Az egyenletes lüktetés

Ritmus a zenében: a tá és a ti-ti

Dallam a zenében: szó – mi

Csend a zenében: a szünet

A lá hang

A kettes ütem

A záróvonal

Az ismétlőjel

Ünnepek, jeles napok

Mikulás – Szent Miklós

Luca napja

Karácsony

Március 15.

Anyák napja

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz,. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók.. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást. Benyomások zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély.A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzeneészek előadásában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmás), más népek zenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi

tánczene. Népdalok feldolgozásai Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők Különböző stíluskorszakokból válogatott művek.:

Zenehallgatási ajánlás

Galgamácsai népi mondókák:

Állatok a mezôn

Állatok a ház körül

Nap- és esôhívogatók

Kodály Zoltán: Egyetem, begyetem – gyermekkar

Kodály Zoltán: Hajnövesztô – gyermekkar

Kodály Zoltán: Katalinka – gyermekkar

„Amikor a pásztor elvesztette a kecskéit” – mese

Csík megyei furulyadallamok

Jacob van Eyck: Engels Nachtigaeltje (Fülemüle-ének) – reneszánsz furulyamuzsika

Bartók Béla: Három Csík megyei népdal – furulya, zongora

Bartók Béla: Héjja, héjja, karahéjja – nôi kar

Bartók Béla: Cipósütés – nôi kar

Bartók Béla: Gyermeknek I. Süssünk, süssünk, Süss fel nap! – zongoradarabok

Bartók Béla: Gyermeknek I. Elvesztettem zsebkendômet, Elvesztettem

páromat

– zongoradarabok

Kodály Zoltán: Nyulacska – gyermekkar

Kodály Zoltán: Kis kece lányom – bicinium

Mozart, W. A.: Változatok egy francia gyermekdalra – zongoradarab

– (részletek)

Lucázás

Karácsonyi dalok

Kossuth-dalok

Banchieri, A.: Az állatok rögtönzött ellenpontja – reneszánsz kórusmuzsika

Bartók Béla: Gyermeknek I. Lánc, lánc, eszterlánc, Kis kece lányom

– zongoradarabok

Chopin, F.: cisz-moll keringô – zongora

Csajkovszkij, P. I. : Diótörô I. felvonás 1. kép, III. felvonás 3. kép (babák táncai)

– balett DVD

Haydn, J.: Meglepetés/Üstdob szimfónia II. tétel

Kurtág György: Játékok, Perpétum mobile videón, internet (DVD-n) – kortárs

zongora

Mozart, W. A.: Mozart első dallama – tanári vagy diák előadás

Mozart, W. A.: Gyermekszimfónia I. tétel – klasszika zenéje

Teleman, G. P.: Békák

Énekes anyag ajánlása

A kis Jézus aranyalma – magyar népdal

Aluszol-e jó juhász? – magyar népdal

Án, tán, ditijom – népi játékdal

A pünkösdi rózsa – népi játékdal
 Bel, bel, bel – népi altató
 Benn a bárány – népi játékdal
 Biri, biri, bárány – népi mondóka
 Bodri kutya sétál – Weöres Sándor verse
 Brekekex – Weöres Sándor verse (Békák)
 Bújj, bújj zöld ág – népi játékdal
 Édesanyám, lelkem – népköltés
 Ég a gyertya, ég – népi játékdal
 Egér, egér kisegér – népi mondóka
 Egykem, begykem – népi kiolvasó
 Elindult már Kossuth is – magyar népdal
 Én kis kertet keríték – népi játékdal
 Erdő mellett nem jó lakni – népi játékdal
 Esik az eső – népi mondóka
 Esik eső, karikára – népies dal
 Ess, eső, ess – népi mondóka .
 Fussunk, szaladjunk – népi mondóka
 Gólya viszi a fiát – népi játékdal
 Gyertek lányok ligetre – népi játékdal
 Gyû paci, paripa – népi mondóka
 Hajlik a meggyfa – népi játékdal
 Harangoznak délre – népi mondóka
 Hess el, sas – népi mondóka Hinta, palinta – népi mondóka
 Hová mégy te, kis nyulacska? – magyar népdal
 Hull a pelyhes fehér hó – francia gyermekdal – Rossa Ernő verse
 Iglice szívem – népi játékdal 44
 Ilyen cica mellett – népi játékdal
 Itt a köcsög, mi van benne? – népi játékdal
 Járok egyedül – népi játékdal Karácsonynak éjszakáján – magyar népdal Kár, kár kányavár –
 népi mondóka
 Kék selyemkendő – népi játékdal Keren, keren kása – népi játékdal
 Kis kacsa fürdik – népi játékdal
 Kis karácsony – magyar népdal
 Kis kece lányom – magyar népdal
 Koszorú, koszorú – népi játékdal
 Körtéfa – népi játékdal Lánc, lánc, eszterlánc – népi játékdal
 Lementem a pincébe – népi kiolvasó
 Lopok, lopok szőlőt – népi játékdal
 Luca, Luca, kity-koty – szokásdallam (Zalamerenye, Zala m.)
 Luca, Luca kitty-kotty – szokásdallam (Kemenessőmjén, Vas m.)
 Már megjöttünk ez helyre – eredetileg névnapköszöntő Mese, mese mátká – népi kiszámoló
 Most jöttem Bécsből
 Nincsen a hazának olyan katonája – magyar népdal
 ó, aki Szent Miklóst szereti – görög katolikus népének
 ó, Erzsébet – népi játékdal
 ó, ha cinke volnék (Buba éneke) – Kodály Zoltán–Weöres Sándor
 Rétes, kerekas – népi játékdal Sötétes az erdő – népi játékdal Suttog a fenyves – népi dallam –
 Weöres Sándor verse .

Süss ki nap – népi mondóka Száll a madár – népi kiolvasó Szól a nóta – Weöres Sándor verse
Szólj síp, szólj! – népi mondóka
Tente, baba, párnára – népi altató Tente baba, tente – népi altató Tivi-tovi tács – népi játékdal
Törjük a mákot – népi mondóka
Zöld paradicsom – népi játékdal
Zsipp-zsupp, kenderzsupp – népi mondóka

<p>Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinató dalhoz. Egyszerű népdalkánonok játékos megszólaltatása csoportokban.</p> <p>Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel).</p> <p>Dallamvonal szemléltetése mozgással.</p>		<p>történései, népdal és néptánc kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Légzés, hangerő mérő+ritmus, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, népi mondóka, gyermekdal, népdal, dalsokor népi játék, népszokás, jeles napok, staféta éneklés, kérdés-felelet, kánon, egyszerű többszólamúság.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 9 óra 8óra
Előzetes tudás	Gyermekkori és iskolában elsajátított zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
További feltételek	<p>Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár</p> <p>Tárgyi: megfelelő mozgástér</p>	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Ritmikai készség fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mérő és a dal ritmusának hangoztatása (mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). – Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félérték. – Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Ritmus osztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. – Komplex mozgásfejlesztés tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). – , 4/4 ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. – Ismétlődés a zenében, ritmosztinató. Gyorslassú érzékeltetése. <p>Hallásfejlesztés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóásával, kézzel. – Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd. 	<p>Egyéni és csoportos éneklés. Éneklés mérőütéssel. ymozgások és tánclépések egyéni, páros és csoportos módon. Feladatmegoldás. Gyakorlás.</p> <p>Éneklés. Beszélgetés. Csoportmunka, páros és egyéni munka. Irányított rögtönzés.</p> <p>Feladatmegoldások.</p>	<p>Éneklés Mozgások Tánc</p> <p>Összehasonlítás- viszonyítás</p> <p>Figyelem- koncentráci ó</p> <p>Ritmushang- szerek használata, készítése</p> <p>Rögtönzés</p> <p>Ritmusírás Ritmushang- oz-tatás</p> <p>Motorikus tevékeny- ségek Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis, szintézis</p> <p>Rögtönzés</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p> <p><i>Testnevelés:</i> mozgáskoordináció</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédtempó, hangsúly, hanglejtés. Nyelvi eszközök.</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. Saját készítésű ritmushangszerek. Ritmushangszerek. „Átértelm-e-zett” tárgyak ritmushangoztatásra. CD-k.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: - dallamfordulatok: sm, lsm, smd, mrd, rdl, mrdl, - ötfokú hangsorok dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor (smrdl,), dó pentaton (lsmrd) és lefutó lá pentachord (mrdtl,) dó pentakord (sfmrd). - Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. - Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás. 				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyedszünet, fél, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, ritmus osztinató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, motívum, felelgetős, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérték, zenei hallás.			
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár Tárgyi: vonalas tábla			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás			Magyar nyelv és irodalom: jelek és jelrendszerek	Tan-könyv. Munka

<p>hármás egységében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mérő és ritmus A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. – Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: új elemként a taaa (félérték) és szüüüü(félérték szünete). – Ritmikai elemek jele. – Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). – A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése – ütemmutatók, ütemfajták:, új elemként a 4/4. <p>Dallami elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré- alsó lá. – Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l-d-r-l. – A vonalrendszer megismerttetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonat. – Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, hangjegy. Hangszár irányának megfigyeltetése. – Hangközlépés, hangközugrás megfigyeltetése. 	<p>Egyéni és csoportos munka. Gyűjtőmunka.</p> <p>Feladatmegoldások. Egyéni és csoportos munka. Irányított megfigyelés.</p>	<p>Ritmizálás</p> <p>Viszonyítás</p> <p>Analizálás</p> <p>Kijárási</p> <p>Játék</p> <p>Improvizáció</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Mozgások</p> <p>Írás</p>	<p>ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.</p> <p><i>Matematika:</i> elemek értékei, viszonyai.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.</p>	<p>-füzet. Kotta-füzet.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, négyes ütem, ütemvonal, záróvonal, pótvonat, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hangközugrás.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése</p>	<p>Órakeret 9 óra 7 óra</p>
--	---	-------------------------------------

Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. zenehallgatási élmények kisgyermekkorból, .
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének fejlesztése az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
-------------------------------------	--	---------------------	---------------------	-------------

<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halkhangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. 	<p>Beszélgetés. Egyéni és csoportos munka.</p> <p>Beszélgetés. Kérdve kifejtés.</p> <p>Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka.</p> <p>Játék (kreatív játék, mozgással).</p> <p>Véleményalkotás.</p>	<p>Figyelemkoncentráció</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Befogadás</p> <p>Játék</p> <p>Mozgás</p> <p>Tánc</p> <p>Összehasonlítás</p> <p>Improvizáció</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>	<p>Tankönyv. Zenekalauz CD, CD-k, videók, DVD-k.</p>
<p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. 				
<p>Formaérezék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p>				
<p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték,</p>				

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltás, ellentétek, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 9-óra 7 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
További feltételek	Személyi: tanító, szaktanár	
	Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségeire.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák		Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszerzenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).	Csoportos és egyéni gyűjtőmunka. Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Véleményalkotás - tatás.	Értelmezés Dramatizálás Vizuális technikák használata	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. <i>Dráma és tánc:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése	Tankönyv. Zenekalauz CD. DVD. CD-k.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.			

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén	<p>Megfelelő számú (30) dal önálló és csoportos éneklése. Énekelt dalok ritmuskíséréte mozgással. Dalok mondókák ritmusának felismerése, és megfelelő ritmushasználat improvizációval, ritmusírás, -olvasás. Különböző hangkészletű dalok éneklése és szolmizálása. Vokális és hangszeres hangszínek felismerése. Zenei hangulatok jellemzése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján. – A tanulók 30 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. (Képes ezeket egyszerű tánclépésekkel érzékeltetni.) – A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek. – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.
--	---

Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Dalok mondókák ismétlő feladatok

Hangjegyzírás

A fél ritmusérték

A dó hang

A pótvonala

A ré hang

Az alsó lá hang

Ünnepek jeles napok

Újlesztendő

Farsang

Húsvét

Karácsonyi dalkör bővítése

Március 15-ei dalkör bővítése

Anyák napi ünnepkör dalainak bővítése

Más népek dalai

Összefoglalás –ismétlés

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Képzetek a zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély. A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzenei

előadásában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek zenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi tánczene.
Népdalok feldolgozásai Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők. Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:

Zenehallgatási ajánlás

Kodály Zoltán: Katalinka – gyermekkar
Bartók Béla: Cipósütés – női kar
Bartók Béla: Hegedűduók – Szentivánéji – Magyar nóta – Párnás tánc – Burleszk – Menetelő nóta – Ugyan édes komámasszony
Beethoven: a-moll hegedű-zongora szonáta II. tétel
Bach: Badineire a h-moll szvitből
Mozart: B-dúr fagottverseny III. tétel
Sáry László: Nagymama tánca
Vivaldi: g-moll concerto IV. tétel
Karácsonyi dalok
Kodály: Karácsonyi pásztortánc – gyermekkar
Újesztendő, vígságszerző –
Farsangi dalok-A, a, a, a farsangi napokba
Húsvéti dalok-Ma van húsvét napja –
Kossuth-dalok
Jean Philippe Rameau: A tyúk (La poule)
Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből
Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik)
Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány
Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit)
Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)
Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérbert
Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)
Kurtág György: Játékok – részletek

Énekes anyag ajánlása

~~A hajnali harangszónak – magyar népdal~~
Anyám, édesanyám – magyar népdal
Ágon ugrált a veréb Kodály-Weöres
A part alatt – magyar népdal
A tokaji szőlőhegyen – népi játékdal
~~Borzas galagonya ágán Kodály-Weöres~~
Cifra palota – magyar népdal
~~Édes fülmile tatár nd.~~
Egy aranyat leltem – népi játékdal
Egyél libám – népi mondóka
Elgyüttem én kántálni – szokásdallam
Éliás, Tóbiás – népi mondóka
Elment apám dinnyét szedni – kiolvasó – népi mondóka

Elvesztettem zsebkendőmet – népi játékdal
 Este van már – magyar népdal
 Fut, szalad a pejko – Kodály Zoltán – Weöres Sándor
 Gyűj el, gyűj el – magyar népdal
 Háp, háp, háp – Ádám Jenő – Szabó Lőrinc
 Harcsa van a vízbe – magyar népdal
 Hatan vannak – népi játékdal 62
 Hej, vára, vára – népi játékdal
 Hervad már a lombnak – Járdányi Pál – Szônyi Zoltán
 Hull a hó, hull a hó – Ádám Jenő – Gazdag Erzsébet
 Isten éltesen Péter Pál – névnapköszöntő
 Jön a kocsi – Kodály Zoltán – Weöres Sándor
 Jön Kossuth – népies dal
~~Katalinka – népi mondóka~~ Kele, kele fűzfa – népi mondóka
 Kinyílt a rózsa – magyar népdal
~~Kukurikú Kelemen né~~
~~Látom a Holdat ausztrál dal~~
 Kôkerítés szélénél – Weöres Sándor verse
 Mag, mag, búzamaz – nyári mondóka – Szilágyi Domokos verse
 Ma van húsvét napja – magyar népdal
 Még azt mondják – magyar népdal
 Mély erdôn – Kodály Zoltán – Weöres Sándor
 Méz, méz, méz – népi játékdal
 Ostoring, ostoring – népi játékdal
 Pásztorok, keljünk fel – magyar népdal
~~Ringass el édes jó anyám mari né~~
 Sándor napján – Járdányi Pál – Weöres Sándor
 Serkenj fel – eredetileg névnapköszöntő
 Tik csak esztek, isztok – népi játékdal
 Túrót ettem – népi játékdal
 Tüzet viszek – népi játékdal
 Tűzben fa parazsa volnék – Weöres Sándor verse
~~Újesztendô, vígságszerzô (Alföld) – magyar népdal~~
 Újesztendô, vígságszerzô (Dunántúl) – magyar népdal
~~Új vár fényes vár – népi játékdal~~
 Virágéknál ég a világ – magyar népdal
 Virágos kenderem – magyar népdal

3. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 36 óra 24 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár	
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból, magyar zenetörténeti táncdallamok. Többszólamú éneklés: biciniumok, kánonok, quodlibetek, dalok ritmushangszer kísérettel (Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet). Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, regölés, farsang, Gergely-járás, húsvét, pünkösdlő. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven.	Éneklés. Beszélgetés. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Éneklés ritmuskísérettel, osztinatóval. Játék (párválasztó, szerepjátszó, szokások) Játék (asszociációs, mozgásos). Tánclépések gyakorlása. Önálló és közös éneklés kísérettel. Játék (szerepjáték, ügyességi játék).	Éneklés Gyűjtőmunka Játék Mozgás Tánc Dramatizálás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.	Tan könyv. Dalok CD.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	parlando, tempo giusto páros ütemek hangszerkíséret, dallamvonal, sorszerkezet.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hangjellemzőinek tapasztalata.	

További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a korábban tanult, ritmusképletek felhasználásával, a 2/4 és 4/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása, dallami improvizáció adott hangkészletben (énekhang, hangszer).			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Tempó, ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. – Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettítés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása). <p>Dallam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Énekes rögtönzés trichordokkal, dó és lápentaton hangkészlettel, ritmus nélkül és szabad ritmizálással. – Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. – Harmónia és polifónia: – Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, <p>Zenei formaalkotás egyszerű</p>	<p>Egyéni és csoportos éneklés. Éneklés több szólamban. Tánclépések egyéni, páros és csoportos módon. Feladatmegoldás. Gyakorlás.</p> <p>Beszélgetés. Önálló és csoportos énekes és ritmusos improvizáció.</p> <p>Irányított rögtönzés</p> <p>Hangszerhasználat</p> <p>Irányított improvizáció</p> <p>Játék egyéni és csoportos</p>	<p>Improvizáció</p> <p>Többszólamú ritmusimprovizáció</p> <p>Dallami improvizáció</p> <p>Kiegészítés, Utánzás</p> <p>Mozgás</p> <p>Ritmushangszerek használata</p> <p>Írás</p> <p>Énekes rögtönzés</p> <p>Éneklés</p> <p>Komponálás</p> <p>Párbeszéd</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezete k - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Ritmushangszerek.</p> <p>Tegzes György : Hétfokú olvasógyakorlatok.</p>

<p>szerkezettel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kérdés-felelet valamint dallami párbeszéd alkotása pentaton fordulatokkal szolmizálva, dallami kiegészítés. – Saját költésű népdalszerű dallam improvizációja. <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés. 		<p>alkotása</p> <p>Szolmizálás</p> <p>Improvizáció formára</p> <p>Játékos tevékenység-dallami</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ritmusvariáció, 2/2 és 4/4 ütemmutató, osztinató, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, „memória”, „néma” éneklés.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret 9 óra 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár</p> <p>Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó, mágneses tábla</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Tanessz-közök
<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármasság egységében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ritmikai elemek: önálló nyolcadérték és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete, – Ütemmutató, ütemfajta: 2/4 4/4. <p>Dallami elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, felső dó' – A lá és szó pentaton hangsor dallamfordulatai. <p>Hangközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tiszta hangköz: t.prím és t. oktáv megismerés szintjén 	<p>Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Éneklés, önállóan és csoportosan. Feladatmegoldás. Gyakorlat.</p> <p>Írás önállóan és csoportosan</p>	<p>Éneklés</p> <p>Ritmizálás</p> <p>Írás</p> <p>Elvonás</p> <p>Analízis</p> <p>Mozgások</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	<p>Tankönyv. Ritmushang-szerek. Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ismert ritmusok neve és gyakorlóneve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, violinkulcs. Prím és oktáv.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 9-óra 7 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
További feltételek	<p>Személyi: tanító, szaktanár</p> <p>Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyéniel, párban vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; – teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; – zenei memória gyakorlatok. <p>Zenei jelenségek megfigyeltetésével:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hangfajták hangszínhallás fejlesztése; – a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; fúvós, ütös, billentyűs – zenei együttesek szimfonikus zenekar hangzása, vonószenekekar hangzása, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a gyermekkórus, nőikar, férfikar, vegye kar); – formaérzék fejlesztése, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; – differenciált karakterek zenei ábrázolásának 	<p>Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Éneklés, önállóan és csoportosan. Feladatmegoldás. Gyakorlat. Szabad mozgásos improvizáció –egyéni és csoportos.</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Megfigyelése k egyéni és csoportmunkában</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Stílus és műfaj ábrázoltatása jegyeik alapján egyéni és csoportmunkában</p> <p>Más művészeti ágak bevonása</p> <p>Gyakorlások változatos módon</p>	<p>Tánc Mozgás Figyelemkoncentráció Befogadás Memorizálás</p> <p>Megfigyelés és</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Megkülönböztetés</p> <p>Vizuális és más technikák használata kifejezésre, ábrázolásra</p> <p>Memorizálás, kiselőadások készítése</p> <p>Dramati-</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>	<p>Tankönyv. Zenekalauz CD 3-4. osztály</p>

<p>megfigyeltetése, leírása;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellentétpárok: staccato-legato, szóló-tutti, , forte-piano, egyszólamú-többszólamú; – a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. <p>Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. 		<p>zálás</p> <p>Játék</p> <p>Szabad mozgás</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszertípus.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Zenehallgatás</p>	<p>Órakeret 9 óra 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár</p>	
	<p>Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>. A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <p>Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. <p>Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. <p>Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése</p>	<p>Megfigyelés, irányított megfigyelés</p> <p>Csoportmunka</p> <p>Analízis- szintézis</p> <p>Figyelem erősítése</p> <p>Felismerések tanári segítséggel</p>	<p>Megfigyelés és</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Projektmunka</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Összehasonlítás</p> <p>Azonosítás</p> <p>Éneklés a szemelvényekhez kapcsolódóan</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>	<p>Tan- eszközök</p> <p>Tan- Könyv</p> <p>Füzet</p> <p>Tenger Tánc 2 CD</p> <p>Egyéb CD-k</p>

<p>Továbblépés feltételei</p> <p>3. évfolyam vége</p>	<p>Könnyű többszólamú dalok éneklése.</p> <p>Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján.</p> <p>Tanári irányítással ritmus- és dallamotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás).</p> <p>20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 műdal) és 5 más nyelvű éneklése emlékezetből.</p>
---	--

<p>A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén</p>	<p>Karakteres zenei szemelvények felismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 30 dalt (20 népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 2/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. – Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A harmadik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.
---	--

Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Dalok, ismétlő feladatok
 Az alsó szó hang
 A négyes ütem
 Az egész értékű hangjegy

Az egyedül álló nyolcad
A szinkópa
A felső dó
A prím hangköz
Az oktáv hangköz
Évszakok dalai
Énekeljünk két szólamban!
Táncdallamok
Népek gyermekdalai
Ünnepek népszokások
Újabb dalok karácsonyra,
március 15-re
Ünnepek, jeles napok
Regölés
Gergely-járás
Kiszeajtás, villózás
Pünkösöd
Összefoglalás-ismétlés

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak irányítást.

Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás. A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételtől (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje. Népdalok feldolgozásai.

Zenés mese, meseopera, gyermekopera, daljáték. (ajánlott: Benjamin Britten: A kis kéményseprő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Hány János) – DVD-felvételekről

Zenehallgatási ajánlás

Bartók: Gyermekeknek – Cickom
Elvesztettem páromat
Hopp, Juliska
Szegény legény vagyok én
Fa fölött, fa alatt
Bartók.: Allegro Kanásztánc
Bartók Medvetánc-zongora
Bartók: medvetánc – Magyar képek II. tétel
Kodály: Mély erdőn – bicinium
Volt nekem egy kecském – bicinium
Gólya-nóta
Villó

Gergelyjárás
Pünkösdlô
Túrót eszik a cigány
Háry János – Toborzó
Egressy: Klapka-induló
Mozart: Esz-dúr kürtverseny K. 417. III. tétel
Prokofjev: Péter és a farkas – zenés mese
Népzenei felvételek, táncházmuzsika: Ugyan édes komámasszony, szélről legeljetelek
Dudamuzsika: Házasodik a tücsök, Volt nekem egy kecském, Hopp Juliska
Két szál pünkösdrózsa, én istenem minék élek-ének és zenekar
A mónár és a három duhaj – mese ének- és furulyaszóval
Regölés
Villőzés, zöldágjárás
Pünkösdlés
Gergely-járás
Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)
Clément Jannequin: A madarak éneke (Les chant des oiseaux)
Thomas Morley: Fyre, fyre
Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)
Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212
Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia
Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)
Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,
Kodály Zoltán: Gyermekek- és nőikarok Jézus és a gyermekek
Bartók Béla: Egynemű karok

Énekes anyag ajánlása

~~A bundám szőrös svájci népdal~~
Adjon az Úristen – szokásdallam
~~Áll egy ifjú nyírfa – orosz népdal~~
A pünkösdeknek – m. népének
Ásom, vájom – népi játékdal
Betlehem kis falucskában – m. népdal
Cickom, cickom – népi játékdal
~~Csiesijja, babuja – népi altató~~
Csillag Boris – m. nd.
Csillagos az ég – Bölcsôdal Szônyi E. biciniuma
Csipkefa bimbója – m. népdal
De jó a dió – Kodály Zoltán – Csukás István
~~Duli – duli duli – dula – román gydal~~
Egy boszorka van – szlovák népdal
Egyszer egy idôben – népi játékdal
Elhozta az Isten – m. nd.
Elmentem a piacra – m. nd.
Elszaladt a kemence – m. nd.
Én elmentem a vásárra – m. nd.
~~Én Istenem, minék élek – m. nd.~~
Ettem szôlôt – m. nd.
Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal

Fut a kicsi kordé – kánon
 Gólya, gólya, gilice – népi játékdal
 Haj ki, kizsi – szokásdallam
 Három éjjel, három nap – m. nd.
~~Hereg volnék gazdag legény~~
 Hol jártál, báránkám? – m. nd.
 Hopp, Juliska – m. nd.
~~Itt a három, itt, itt – népi játékdal~~
 János bácsi-francia kánon
 Itt ül egy kis kosárba’ – m. nd.
 Júlia kisasszony – lengyel nd.
 Kakukk, kakukk szól a liget-német népdal
 Kelj fel gazda – szokásdallam
 Két szál pünkösdrózsa – m. nd.
 Ki játszik körbe – népi mondóka
 Kis kertemben uborka – m. nd.
 Kossuth lova megérdemli a zabot – m. nd.
 Láttál-e már valaha – m. nd.
~~Megismerni a kanászt – m. nd.~~
~~Mi van ma – m. nd.~~
 Mondok egyet, Elemér barátom – Kodály Z. – Weöres S.
 Most viszik, most viszik – népi játékdal
~~Nyuszi, nyuszi – horvát nd~~
 Rózsa szirma harmatos – Járdányi Pál– Szônyi Z.
 Sej, haj eldaloltunk minden dalt-orosz népdal
 Száll a hinta – román nd.
 Szántottam gyöpöt – m. nd.
 Szegény legény vagyok én – m. nd.
 Szélről legeljetek – m. nd.
 Szent Gergely doktornak – szokásdallam
 Udvarom, udvarom – m. nd.
 Úgy tetszik, hogy – m. nd.
~~Villô, villô – szokásdallam~~
 Volt nekem egy kecském – m. nd.
 Zöld erdőben a tücsök – m. nd. ..

4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 36 óra 24 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár	
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból, magyar zenetörténeti táncdallamok. Többszólamú éneklés: biciniumok, kánonok, quodlibetek, dalok ritmushangszer kísérettel (Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet). Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang, Gergelyjárás, húsvét, pünkösdlő. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven.	Éneklés. Beszélgetés. Önálló vagy csoportos gyűjtőmunka. Éneklés ritmuskísérettel, osztinatóval. Játék (párválasztó, szerepjátszó, szokások) Játék (asszociációs, mozgásos). Tánclépések gyakorlása. Önálló és közös éneklés kísérettel. Játék (szerepjáték, ügyességi játék).	Éneklés Gyűjtő-Munka Szabad mozgás Tánc Játék	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.	Tan- könyv.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rubato, parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, váltakozó ütem, hangszerkíséret, dallamvonal, sorszerkezet.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	

További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, többszólamú ritmusimprovizáció a korábban tanult, illetve tizenhatodos ritmusképletek felhasználásával, a 4/4-es és 3/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása, dallami improvizáció adott hangkészletben (énekhang, hangszer).			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-esz közök
<p>Tempó, ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. – Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása). <p>Dallam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Énekes rögtönzés trichordokkal, dó és lá-pentaton és pentachord hangkészlettel, ritmus nélkül és szabad ritmizálással. – Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. – Harmónia és polifónia: – Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott 	<p>Egyéni és csoportos éneklés.</p> <p>Éneklés több szólamban.</p> <p>Tánclépések egyéni, páros és csoportos módon.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Beszélgetés.</p> <p>Önálló és csoportos énekes és ritmusos improvizáció.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Tánc</p> <p>Mozgásos tevékenységek</p> <p>Variálás, improvizáció</p> <p>Egyéni, páros és csoportmunka</p> <p>Mozgások</p> <p>Improvizáció</p> <p>Éneklés</p> <p>Olvasás</p> <p>Memorizálás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>	<p>Tan-könyv.</p> <p>Rit-mus-hang-szerek.</p> <p>Tegzes György : Hét fokú olvasó - gyakorlatok.</p>

<p>hangos/hangcsoportos kísérek, dudabasszus.</p> <p>Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kérdés-felelet valamint dallami párbeszéd alkotása pentaton és pentachord fordulatokkal szolmizálva, dallami kiegészítés. - Saját költésű népdalszerű dallam improvizációja. <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés. 				
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ritmusvariáció, l' ütemmutató, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret 9 óra 7 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár</p>	
	<p>Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó, mágneses tábla</p>	
<p>A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai</p>	<p>A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ritmikai elemek: önálló nyolcadérték és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete, pontozott fél és szünete, tizenhatod, nyújtott és éles ritmus. Ütemmutató, ütemfajta: I. <p>Dallami elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, alsó ti, fá, felső dó' és ti. A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai. <p>Hangközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tiszta hangközök: oktáv, kvint, kvart, prím 	<p>Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Éneklés, önállóan és csoportosan. Feladatmegoldás. Gyakorlat.</p>	<p>Éneklés önállóan</p> <p>Olvasás Írás Analízis</p> <p>Szintézis</p> <p>Memorizálás</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	<p>Tankönyv. Ritmushangszerek. Tegzes György : Hétfokú olvasógyakorlatok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármasság ütem, violinkulcs, <i>kereszt</i> és <i>b</i> mint előjegyzés.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 9-óra 7 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
További feltételek	<p>Személyi: tanító, szaktanár</p> <p>Tárgyi: Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók Számítógép internetkapcsolattal Hangtár, hozzáférhető hanganyag</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyénilag, párban vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; – teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; – zenei memória gyakorlatok. <p>Zenei jelenségek megfigyeltetésével:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; – a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; – zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonózenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a gyermekkórus, nőikar, férfikar, vegyeskar); – formaérzék fejlesztése, a zenei analízis képessége a 	<p>Beszélgetés. Kérdve kifejtés. Éneklés, önállóan és csoportosan. Feladatmegoldás. Gyakorlat. Szabad mozgásos improvizáció –egyéni és csoportos.</p> <p>Zenehallgatás</p> <p>Fogalomalkotás egyénilag és csoportosan</p> <p>Megfigyelési szempontok</p> <p>Kiselőadás, gyűjtőmunka</p>	<p>Éneklés</p> <p>Figyelemkoncentráció</p> <p>Értelmezés</p> <p>Befogadás</p> <p>Memorizálás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Azonosítás-megkülönböztetés</p> <p>Vizuális technikák használata</p> <p>Beszámoló, kutatómunka</p> <p>Értelmezés, véleményalkotás, vizuális</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p>	<p>Tankönyv. Zene a-lauz CD 3-4. osztály</p>

<p>következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet;</p> <ul style="list-style-type: none"> – differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, leírása; – ellentétpárok: staccato-legato, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többzólamú; – a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. <p>Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészek; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. 		megjelenítés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, staccato-legato, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többzólamú, hangszertípus.			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás			Órakeret 9 óra 8 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.			
További feltételek	Személyi: tanító vagy ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: megfelelő mozgástér, CD lejátszó			

A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	. A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <p>Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. <p>Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. <p>Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése</p>	<p>Megfigyelés, irányított megfigyelés</p> <p>Csoportmunka</p> <p>Analízis- szintézis</p> <p>Figyelem erősítése</p> <p>Felismerések tanári segítséggel</p>	<p>Megfigyelés és</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Projektmunka</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Összehasonlítás</p> <p>Azonosítás</p> <p>Éneklés a szemelvényekhez kapcsolódóan</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>	<p>Tan-Könyv</p> <p>Füzet</p> <p>Tenger Tánc 2 CD</p> <p>Egyéb CD-k</p>

<p>Továbblépés feltételei 4. évfolyam vége</p>	<p>Könnyű többszólamú dalok éneklése. Rövid zenei részletet figyelemmel követése, megadott szempontok alapján. Tanári irányítással ritmus- és dallamotívumok visszaidézése (utóritmizálás és szolmizálás, felismerés, lejegyzés, reprodukálás). 20 magyar dal (pl. 15 népdal, 5 múdál) és 10 más nyelvű éneklése emlékezetből. Karakteres zenei szemelvények felismerése.</p>
--	---

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 60 dalt (40 népzenei és 20 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. – Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.
---	---

Tematikai ajánlás az éves haladáshoz

Bartók Béla

Népdalaink

Ismétlés és készségfejlesztés:

Egyenletes lüktetés, negyed és nyolcad, szünetek, ütem, fél és egész érték+szünete, szinkópa

Szomszédos és távolabbi hangok, t oktáv

A pentaton hangsor

A t5 hangköz

Ismétlés és készségfejlesztés

A felső dó, a motívum, az alsó szó

Az oboa, cselló, klarinét

Fermata

A 3/4-es metrum és a pontozott fél

A vegyes kar
A variáns
Az alsó ti hang
Váltakozó ütem
Nyújtott ritmus
Váltóhang
Éles ritmus
A ti hang
A kereszt mint előjegyzés
Átmenő hang
Fá hang
A bé mint előjegyzés
A kvart hangköz
A pentachord
Hétfokú hangsor
Kodály zoltán
Népelemek
Jeles napok
Más népek dalai
Összefoglalás-ismétlés

ZENEHALLGATÁSI ANYAG

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.

A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételtől (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje.

Zenehallgatási ajánlás

Bach: D-dúr szvit-gavotte
G-dúr szvit-Gigue
Bartók: Cipósütés, Házasodik a tücsök, a 15 magyar parasztdalból a 11. –zongorával
Bartók Béla-Székely Zoltán Román népi táncok
Bartók: Új a csizmám
Bárdos: Kossuth Lajos táborában
Bozay Attila : Tételpár oboára és zongorára
Dvorák: Csellóverseny-részlet
Handel: Vízizene
Hej, Jancsika népi előadó
Kodály: Esti dal
Kodály : Ábécédé
Kodály: Gólyanóta
Kodály: Intermezzo
Kodály: Két tyúkom tavali (Mátrai képek)
Kodály: Szonáta csellóra és zongorára
R. Korszakov: Télapóhoz
Vietorisz kódex: Lapockás tánc
Mozart. A bűvös csengettyű
Mozart: Kis éji zene : menüett
Mozart A-dúr klarinétkvintett
Mozart : Esz –dúr szimfónia III. tétel
Muszorgszkij : Egy kiállítás képei-csibék tánca
C. Saint-Saens: Az állatok farsangja
I. Sztravinszkij: petruska

Népdalok feldolgozásai .(ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek,
 Benjamin Britten: A kis kéményseprő
 Johann Sebastian Bach: Karácsonyi oratórium (Weihnachtatorium), BWV 248,
 Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212
 Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia
 Wolfgang Amadeus Mozart: A dúr szonáta, KV. 331. III. tétel Alla Turca
 Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)
 Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka
 Dohnányi Ernő: Variációk egy gyermekdalra, op. 25
 Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,
 Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
 Bartók Béla: Egynemű karok

Ajánlott énekes anyag

A horgosi csárda mnd
 A karácsony akkor szép Sárosi Csanádi
 A pünkösdek-népének
 Az árgyélus kismadár mnd.
~~Azért sír a gerlice orosz nd~~
 Azt halottam mnd
 Azt izente a likit lakatos mnd.
 Ábécédé
 Áll előttem egy virágszál XVIII. Sz. virágének
 Béreslegény mnd
~~Csillag Boris mnd~~
 Csömödéri faluvégén mnd
 Dicsőség-egyházi népének
~~Édes álom libben lapp nd~~
 Ég a gyertya
~~Egy kis malac eseremis nd~~
~~Ej, haj vadliba mnd~~
 Ej, laboda mnd
 Emlékezzél házigazda mnd
 Erdő mellett estvéledtem mnd
 Esik eső zúg a gát mnd
~~Este van este van mnd~~
 Este van már mnd
 Ez a kislány mnd
 Falu végén van egy ház mnd
~~Farkas Ilka bő szoknyája mnd~~
 Fordulj vígan koszorú mnd
 Föltámadt Krisztus- egyházi népének
 Gyéren vettem mnd
 Hajnalban a patak partján Járdányi-Szőnyi
 Házasodik a tücsök mnd
 Hej Jancsika mnd
 Hej tulipán Kodály Zotán
~~Hej tulipán mnd~~
 Hervadj rózsá mnd
 Huszárgyerek mnd
 Húzzad cigány cigány nd
 Isten áldja meg e háznak mnd
 Jaj de szépen esik az eső mnd
~~Kakukk német gyd.~~
~~Kapitány úr megizente eseremis nd~~
 Kácsa-kácsa m nd
 Keljtek fel pásztorok
 Kelj fel juhász mnd

Két tyúkom tavali Kodály zoltán
Kihajtottam én ludamat mnd
Kis kacsza fürdik mnd
Kocsi szekér mnd
Komáromi kisleány mnd
Kossuth Lajos táborában mnd
Kősziklán felfutó mnd
Lassú folyóvíznek vogul manysi
~~Láttál-e valaha mnd~~
~~Ma van húsvét napja~~
Meggyüttem én mnd
Meggötöm lovamat mnd
Megy a juhász
~~Mély erdőn Kodály Weöres~~
Mennyből az angyal mnépénak
Nagy csuda hangon Mozart
Nincs szebb állat mint a lúd mnd
~~Nincs széna nincs szalma~~
~~Nosz, a juhászok mnd~~
Nosza, nosza jó gazda mnd
Pásztorok keljünk fel mnd
Rámás csizma mnd
Sárga csikó m nd Szőnyi Erzsébet
Suttog a fenyves Karai-Weöres
Szánt a babám mnd
Szebb a páva mnd
Szegény lgény voltam mnd
Széles a Duna mnd
Szép szakmári lányok mnd
Szívünk rég idevár orosz nd.
Szomszéd asszony lengyel nd.
Szúrkesztyű mnd.
Új a csizmám mnd
~~Virágos kenderem mnd~~
~~Zöld erdőben Kodály~~